

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Éves előfizetésre.....	24 kor. (12 frt)
Évi előfizetésre.....	12 „ (6 „)
Havonta előfizetésre.....	6 „ (3 „)
Öt napra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Idékre.....	10 fillér (5 kr.)

Megjelenik minden nap

korán reggel.

Ünnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1905.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT ERDÉLYRÉSZI HIVATALOS LAPJA.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

SZERKESZTŐSÉG

és

KIADÓHIVATAL

Deák Ferenc-utca 12. szám.

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyszög centiméterenként 8 fillér.

Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek.

Nyilttér megállapodás szerint.

Csütörtök, május 25.

Andrássy küldetése meggyűlölt.

A végtelen válság. — Tisza mandátuma.

— Expressz tudósítás. —

Budapest, május 24.

Megtörtént úgy, amint előre megvolt. Andrássy akár itthon is maradhatott volna; bécsi útjának eredménye az, hogy a király nem is tárgyal a katonai erdélyi ügyről és ezen túl nem is jutottak.

Bécsből jelentik, hogy a király Andrássyt három negyed óráig tartó kihallgatás után fogadta. A kihallgatás után Andrássy visszatért a Bristolba, ahol tudósítónak alkalma volt vele beszélni. Ezt mondta neki:

— A király nem enged. Katonai erdély nem hajlandó a legkezebbbe megelégedni. És mivel a koalíció viszont ragaszkodik a maga álláspontjához, a helyzet ugyanaz, mint volt kihallgatásom előtt. A király a katonai téren nem fog egy jótátval válni, mint a mennyire szívesen szemben ment és így min az én fáradságom kárára. En már elutaztam 3 óráig haza és utazom tovább bátran komolyan.

Arra a kérdésre, hogy mi van a gazdasági kérdéssel, Andrássy azt felelte:

— Erről nem is beszélünk; erre nem került a sor.

Végül arra a kérdésre, hogy milyen volt a király hangulata, azt felelte: — Szívesen volt, mint mindig; de én energikusan és kategorikusan beszéltem katonai kérdésben.

Ezzel Andrássy végeztet is; hangulata tudósítónk jelentése szerint igen gerült.

Gróf Tisza István a Ház mai ülése után érkekezletre hívta meg Kossuth Ferencet, báró Bánffy Dezsőt, Darányi Igácot, Justh Gyulát, gr. Károlyi Istvánt és Rakovszky Istvánt. Az érkekezleten Tisza előadta a maga álláspontját a Keglevich-ügyben és kérte, hogy az ügyről ne csináljanak botrányt. Végül kijelentette, hogy az iratokat holnap a Ház színterére teszi. Keglevich eddig nem mutatott hajlandóságot, hogy a mandátumot lemondjon.

A „Magyar Távirati Iroda“ jelentése szerint Tisza felmentése még nem állik tényre. Még Bécsben nincsen semmiféle elhatározás az ügyek ideiglenes továbbvitelére iránt és így a kabinet agjai kénytelenek még rövid ideig az ott maradni.

Mindent összevéve: ott vagyunk, ahol voltunk.

Nincs megoldás és Tiszák is maradnak.

TÁRCA.

A Golgotán.

Cedrusok alján, május illatában,
Kár karba öltve, boldog ifjú pár.
Kősríai a nagy tragédiának
Napfényben usznak, hol e kettő jár.

Itt márvány trónus, ott egy omlott oltár
S a vezető szél: „Az a Golgotha...!”
A gyermekasszony megborad a szóra
És halkán sugja: — ne menjünk oda....

Mosoly a férfi. Átöleli karja:
„Mért ne menjünk arra gyönyörű virágom?”
— A Golgotha... a szenvedés... — susogja.
— Hát olyan is van ezen a világon?!

Fodor Erzsike

Mikor engem Fejerváry megdicsért.

Vannak s voltak a világon ugynevezett korszakos emberek, akiknek erénye, vagy vitézsége avagy bölcsessége az idők folyamán határkövet jelezvén, korszakot teremtet az emberiség történelmében. Ezek a korszakalkotó emberek.

Amde fordítva is megtörténik, hogy t. i. nem az ember alkotja a korszakot, hanem a korszak az embert. Ez teljesen történt be rajtam is egész életem folyása alatt.

Kétszer már mentesültem voltam a katonaságtól a kémeri előjárásának azon jelentésére, hogy tanuló vagyok; a harmadszori sorozás előtt azonban változik a világ, behozódik az általános hadkötelezettséget és engem az új korszak katonává alkotott a harmadszori sorozás; ha pedig egy évvel előbb találkoztam volna, az a korszakalkotás folyamata rajtam végbe nem megy.

Midőn kiléptem praxisra az életbe, mint ügyvédjelölt 1871-ben rögtön elválasztották az igazságszolgáltatást a közgazdasági funkciótól. Midőn ügyvéd lettem 1875-ben, már abban az évben fölállították az ügyvédi kamarákat új adóprélus az ügyvédekre és így tovább... Úgy, hogy ha más valaki büszkén kiállhat korunk társadalmában korszakalkotó erényének, vitézségének, bölcsességének dicsőiségeivel, — én is elmondhatok annyit karsáimmal együtt, hogy a változott korszakok új terheinek igazán keresztényen megadással hordoztuk és hordozzuk.

Besorozták az új korszak katonává tett. De mikor sorozták be? A kőnigrazi vesztett csata után. Ez volt szerencsétlenség Ausztriának és a közös hadseregnek. Ha én akkor katoná voltam, a csatavesztés meg nem történt volna.

És az is szerencsétlenség Ausztriának, hogy az én katonakötelezettségem ideje alatt nem kezdett háborút.

En békében ugyan nem a legjobb katoná voltam; de háboruban? (tudniillik próbáhaboruban, valóságos háboruban egyben sem lehettem.)

több említett lakónak előbbrelt kelt és hosszabb időre szóló bérleti szerződése van, a mivel szemben hatálytalan minden fenyegetés.

Az egyes esetekre vonatkozólag megjegyzi, hogy nincs felemlítve, kik követték el a megvesztegetést, vagy annak kísérletét, ezek tehát bizonyítás alapjául nem szolgálhatnak.

A postahivatal főnökei részéről való pressió megdöntésére becsatolja Demény nyilatkozatát, hogy többen azok közül, a kiket a petíció úgy említi fel, hogy presszionáltak, nem is lakik itt, különben sincs a petícióban felemlítve, hogy mely főnökök kiket presszionáltak. Beccsatolja a kereskedelmi miniszter okiratszerű bizonyítékát arra, hogy a kik leszavazták Tiszára, azok közül 12-en nem is tartoznak a postaigazgató hatásköré alá.

Ekkor Darvai szünetet kért, tekintettel a zsúfoltság meglett szék terében tarthatatlan a levegő. A tanácselnök meg is adta a szünetet.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Expressz tudósítás. —

Budapest, május 24.

A mai ülésnek, ha csak pár percig is tartott, historiai nevezetessége van: Kossuth Ferenc beterveztette az önálló magyar autonóm vámtarifáról szóló indítványt, melyet ki is tűztek már a holnapi ülés napirendjére. A hónapok óta trespód válságnak egyezre a parlament ad nagy és erős lökést. A Házban az indítványt megillető figyelemmel hallgatták végig s a szabadelvű párt ma este állapítja meg azzal szemben a magatartását.

Különb a folyosón a válságról alig volt hír. Gróf Tisza István felkereste Justh Gyulát és hosszabb ideig konferált vele.

Az ülés tizenegy óra előtt néhány perccel kezdődött. A jegyzőkönyv hitelesítése után Justh Gyula elnök bemutatja gróf Teleki Arvéd úvidéki mandátumát. Ezután elmondta, hogy az összehívhatatlenségi bizottság elnöke bejelentette neki, hogy a gróf Keglevich István ellen tett összehívhatatlenségi bejelentés tárgyalása közben a bizottság a belügyminiszterrel a szükséges ügyiratok áttételét kérte, a mit az megtagadott.

A bizottság elnöke a házszabályok 167. §-ára és az 1901 XXIV. te. 17. §-ára való tekintettel, intézkedést kér. Az elnök javasolta, hogy a bizottság jelentését a miniszterelnök átiratával együtt nyomassák ki, a képviselők közt osszák szét s az ezek rendkívüli voltát szem előtt tartva, tűzzék ki a holnapi ülés napirendjére. (Élénk helyeslés balfelől.)

Ha háborút kezdett volna Ausztria az „én időmben“, minden azelőtti vesztéséig vissza nyerte volna. Ott volt a boszniai occupatio; már akkor hadnagyi rangot viseltem. Gyanus a hadállás, kétes az eredmény Boszniában. Amde mozgósítási parancs alá esem, rendeletet kapok, hogy minden percben készen legyek a hadbaindulásra. És mi történik ennek pusztá hirére? Az ellenség csapatok leszerelnek az egész vonalon és Ausztria elfoglalhatta Boszniát.

Hej ha én valóságos háboruban lehettem volna?

Amde voltam próbáhaboruban; itt is kitettem én magamért; itt dicsért meg Fejerváry.

Lettem lényen azonban akármiféle háboru — ott megállottam a sarat; de békés magaviseletem, mindig kifogás volt katonáim előtt.

Hadnagy koromban évenként kaptam a minősítést és postai úton is elküldte ezt a zászlóal az ügyvédi irodára a hadnagy urnak. A katonai irodalom aktáit ugyan kielejtettem szekrényemből, mi hogy az „obsit“ is már régen kikaptam, de mégis eltettem az azokból a minősítésekből egy néhányat, melynek mindenike szóról-szóra ugyanazon tartalommal hirdeti az utókor előtt az én katonai dicsőségemet, melyet békében szerkeztem.

Minden minősítés így szól: „Böloni László szabadságot állomáru hadnagy urnak:“

1. Felfelé kösznyös.
2. Lefelé tapintatlan.

Felkiáltások: Ez már mégis csak hallatlan vakmerőség! (Derűtség jobbról.) Ezután Barabás Béla tett jelentést a harmadik bíró-bizottság nevében Rónay Elemér tekei mandátuma ellen beadott panasz visszautasításáról s kérte, hogy a képviselőt a végleg igazolt képviselők névjegyzékébe vegyék fel.

Pap Zoltán a kérvényi bizottság előadója, betervezteti a kérvények első sorjegyéről a bizottság jelentését.

Elnök: A jelentést kinyomatjuk, szétosztjuk és annak idején napirendre tűzzük. Következik az indítvány és interpellációs könyv felolvasása.

Okolicsányi László jegyző: Jelenti, hogy az interpellációs könyvben nincs újabb bejegyzés, az indítványkönyvbe azonban május 24-iki keletelt Kossuth Ferenc az alábbi indítványt jegyezte be, (olvassa):

„Mondja ki a Ház, hogy az önálló magyar autonóm vámtarifát elkészíteni rendeli s e célból az 1903. évben jan. 28-ikán keltetett és Láng Lajos akkori kereskedelmi miniszter által beterveztett autonóm vámtarifájáról szóló javaslatot az önálló magyar autonóm vámtarifa alapjául vévén, a tarifatervezetet és a hozzácsatolt (A és B) mellékleteket és indoklást, a képviselők törvényalkotási kezdeményezési jogából kifolyólag, az indítványozó által ezennel mint törvényjavaslatot beterveztetnek tekintni és kiadja a közgazdasági és pénzügyi bizottságoknak azzal az utasítással, hogy a vámtarifán a szükséges módosításokat eszközöljék, úgy, hogy ez mint önálló magyar autonóm vámtarifa az ország érdekeinek megfelelően tetsessék. (Élénk helyeslés balfelől.)

Az elnök: Javaslom a tisztelt Háznak, hogy ezen indítvány felvételét és az indítvány megindokolását a holnapi ülés napirendjére tűzzük ki. (Helyeslés balfelől.)

A jegyző: jelentem, hogy még a következő indítvány van május 24-iki keletelt az indítványkönyvbe bejegyezve:

„Az 1903. IV. t. c. némely szakaszainak módosításával a kivándorlási utakra vonatkozó hirdetmények teljesítésének megújítása és a kivándorlási felhatalmazási intézmény megszüntetése iránt.“ (Helyeslés a balfelől.)

Az elnök: Úgy Kossuth Ferencnek iménti indítványa, valamint Simonyi-Semadam Sándor képviselő ur ezen indítványa ki fog nyomtatni, szét fog osztani a képviselői urnák között és javasolja a tisztelt Háznak, hogy ezen utóbbi indítványnak az indoklását is a holnapi ülés napirendjére tűzze ki.

Ezután Rátkey László terjesztette be a gazdasági bizottság jelentését a képviselőház 1903. június havi költségvetéséről és Simonyi-Semadam Sándor referált a könyvtári bizottság jelentéséről a képviselőház könyvtárának az 1901—1906-

diki országgyűlés harmadik és negyedik ülészaka alatti gyarapodásáról, használatáról és számadásairól. Az utóbbihoz Thaly Kálmán hozzászólt s megkérdezte, igaz-e, hogy a könyvtár kezelése körül igen nagy rendetlenségek fordultak elő és sok könyv a képviselők kezén elveszett? Simonyi-Semadam Sándor elmondta, hogy volt képviselőknél csakugyan 198 mű van, amelynek visszaszerzésére megtették az intézkedéseket. Rátkey László annak a kívánságának adott kifejezést, hogy a horvát törvények hiteles magyar fordítása itt legyen a Ház asztalán.

Ezután elfogadták a bizottság jelentését és az elnök a legközelebbi ülést holnap délelőtt 10 órára tűzte ki.

Komédia az iskolában.

Kolozsvár, május 24.

Előre is bocsánatot kérek az összes tanügyi kapacitásoktól, akik az elméletet a gyakorlati vagy összegyűjtött, vagy összeválogatott. Erzem és tudom, hogy egyenként és összevéve ellentétbe jutok velük, amikor azt állítom, hogy Románia tanügye egy lépéssel (még pedig jókorával) előbbre halad a miénkénél.

Olvasom tudniillik, hogy Romániában a középiskolák nyolcadik osztályát eltörölték az érettségivel együtt. Ugy olvasom továbbá, hogy az új rend szeptember 1-én lép életbe s a hetedik osztály tanulók a vizsgálat letétele után beiratkozhatnak az egyetemre, minek folytán az állam új tanügyi politikája egy esztendőtt mentett meg nekik s felszabadította őket egy új liturgiát alól, a melyet közönséges nyelven érettséginek neveznek.

Ami a nyolcadik osztály eltörlését illeti, arra vonatkozóan nem keveredem vitába tanügyi tekintélyekkel. Lehet, hogy nekik van igazuk, amikor azt állítják, hogy hét esztendőjü középiskolai tanulmány nem készíti elő teljesen az ifjú elméket a főiskolai tanulmányokra. Azonban lehet, hogy a románok sem vakon kockáztatták meg a dolgot s a lépés, a melyet megtettek, nem pusztá Curtius-ugrás. Nyilván számoltak ott is az ifjú lélek és elme képességeivel s az élet követelményeivel.

De hogy az érettségi fölösleges és teljesen haszontalan megterhelése az ifjaknak, azt bátor vagyunk hangoztatni és eltörléséért az oláh tanbölcsék előtt kész vagyunk kalapot emelni.

Az ifju elvégezte a nyolcadik osztályt. Le is tette az osztályvizsgát, a minthogy előzőleg letette az előző hét évi tanfolyam osztályvizsgáit is. Átragta tehát magát a középiskolai tananyag késhyén. Elméje elő van készítve. Tudja hogyan kell tanulni s hogyan kell a tu-

Talán most már nem sokára új korszak fog következni ismét, melyben minden magyar büszkeséggel, nemes ambícióval fog katonáskodni. Isten hozza el mielőbb!

Amde a dologra térve mondám, hogy én szolgáltam katonáknál békében és háboruban: De csak próbáhaboruban.

Ilyen próbáhaború volt Nagyváradon és Váradvidéken a 70 es években. Nagy csapatösszpontosítás történt: honvédek gyalogság és lovasság, sorhadi gyalogság és huszárság, valamint több üteg együ.

A lefűvés előtti egyik napon az előzőrs jelentésére megtudom, hogy a kis kerek erdő közepén levő tisztásnak tart egy fél század ellenség gyalogság.

Szakasparancsnok voltam; szakaszomat a tisztás körítő nagy fák mellé állítottam előre tüzelésre készen; mikor a fél század ellenség mit sem sejtve a tisztás közepére érkezik, tüzet vezényelek, borzasztó puskaropogás tölönk védett helyről az ellenségre, mely 15—20 lépésnyire csoportokba szakadozik védtelenül a nyílt helyen, míg az utolsó embere is elvész.

Megadásra hívtam fel a fél század parancsnokát, ki a szabályzatot szemlélve tartva, de a minket ellenőrző nagy katonák itéletétől is félve (leginkább pedig pihenésre is gondolva), átadta kardját s én büszkén kísértém be szakaszommal az elfogott fél századot.

Epen a lefűvés napján tartott háboruban, az ellenség tüzésége a magaslaton fekvő falut tartotta megszállva, két

Leszállított árak!!

Michelstädter E. S. és K.

Alapított 1877-ben!!

az erdélyi részek legnagyobb cipőraktára.

Kolozsvár,

Mátyás király-tér 11. szám.

Az előhaladott idény miatt nagy választékú cipő-

árú üzletünkben tetemes engedménnyel árusítunk.

20% engedmény sárga cipőkből.

10% engedmény fekete cipőkből.

Ezen kedvezmény a talpon bevásárlási eredeti árából értendő.

Tisztelettel:

4137 2—10

Michelstädter E. S. és K.

Kolozsvár, Főter 11. sz.

Csak Pünkösdig tart.

pozitív forrásaihoz jutni. De tegyük fel, hogy nem tudja és elméje nincs kellőképpen előkészítve. Vajon ha több-kevesebb szerencsével és érettséggel átesik, már megszerezte mind azt a kvalifikációt, a melyet nyolc esztendő tanulmány után nem szerezhetett?

Vajon érettebb lett-e azáltal, ha három, talán négy kihúzott ügynevezett tészre megtudott felelni? A leggyesze-
rűbb logikailag gondolkozó ész azt dik-
tálja, hogy: vagy eléggé érett a nyolcad-
ik osztályvizsga letétele után, vagy nem
eléggé érett az érettségi letétele után
sem. Minek akkor egyáltalában az érettsé-
gi?

Csak nem arra jó talán, hogy az
ifjak az egyetemi tanulmányok jogát egy
kis tortúrával fizessék meg, mert ha
csakugyan pusztá tortúra, akkor az iskola
széleskörű az érettségi erkölcsiellenesség is.

A ki érettségit tett, az tudja, hogy
ez a vizsgálat tisztára a lutrijáték esé-
lyeivel hasonlítható össze. A kinek me-
móriája van, hogy minden, a mit nyolc
esztendőn át tanult, a legkisebb rész-
tekig megmarad emlékezetében, annak
főlétele az érettségi vizsgálatot tenni s
azt bátran fel is lehetne adnia menteni.
A kinek pedig olyan nagy emlékezőte-
hetsége nincs, vajon az osztályvizsga le-
tétele után megbirkózhat-e az egész
roppant anyaggal?

Bizony képtelenség ez, igen tisztelt
tanügyi bölesek. Ellenben az ifjú, hogy
az érettségig el ne vérezzen, hozzáfog a
szerencsések korrígálásához. A mit kö-
zönséges nyelven érettségi „svindli”-nek
neveznek. Nyíltan és leplezetlenül be-
vallom, hogy én is svindliztem az érettsé-
ségi és büntetendő cselekménynek min-
ősíthető módon jutottam a rám eső té-
zisek birtokába — előre.

Velem együtt svindlizett majdnem
minden tanuló társam. Már most, a kinek
a szédelgés sikerül, azt érettnék nyilván-
ították, akinek nem sikerült, az esufo-
san elbukott.

Hol van akkor az érettséginek a
tanügyi bölesek által elismert magas misz-
sziója?

Egy vidéki gimnáziumban történt,
hogy a tanulók éjjel fehér lepedőbe bur-
kolóva mentek az iskolaépületbe. Tud-
ták, hogy a pedellus szörnyű buta. Ez
ugy megijed a kísértetektől, hogy nem
merte utójokat állani.

A diákok pedig teljes kényelemben
bementek a tanári szobába, kikukuták a
téziseket s így könnyű volt nekik az
érettségire elkészülni.

Az érettségi mindenestre jó arra,
hogy a diák esztét megélesítse a felfogá-
sát, melyről a kegyetlen tanárak éberségét
ki kell játszani. S minden tanuló jól teszi,
ha kikorrigálja az érettségi vizsga sze-
rencse esélyeit.

Rossz férjnek nem használ a kukli
prédikáció; jó férjnek nincs szüksége
kukli prédikációnak. Ugyanigy vagyunk az
érettségivel is. Aki a nyolcadik osztály
vizsga letétele után nem érett, azt nem
az érettség teszi azzá. Ugyanannyi lét-
jogosultsága van tehát az érettséginek,
mint a kukli prédikációnak.

üteg ágyut állított fel a sikátor végibe
reánk előzva.

Kisegítőként századparancsnok volt-
am és jelentem az őrnagy zászlóalj-
parancsnoknak, hogy én azt a két üteg
ágyut századdal elfoglalom.

Bele egyeztet.

Megmagyarázom az altiszteknek, le-
génysegeknek, hogy mit akarnak és a ten-
geri földiken föl a faluba, kerítésen ke-
resztül, át az utcára, az utcán végig
egész a sikátor szájáig érkeztem 6—8
altiszttel és 20—25 legénnyel (többi az
erőletett futásban elmaradt) s mire az
első ágyu fogatának az első loval a si-
kátor szájához értek, én és csapatom ki-
vont karddal és felhúzott szuronyon pus-
kákkal jeleztük, hogy tovább menni a
lovaknak lehetetlen, az ágyu el van
fogva.

A lóháton kísérő generálisok maguk
igazolták a tényt.

Az intézők sátrához gyűlt a tiszt-
kar lefuvás után. Fejérvári Géza volt le-
küldve felülről az összpontosított csapa-
tok képességének megítélésére, felülvizs-
gálatára. Beszédet tartott, elismerését fe-
jezte ki általában a tiszteknek, a legény-
ségnek és kiválóképpen példaként emelte
ki az én két hadi ténymet; tisztársaim
ennek fölémlítések előttérbe toltak (nem
kicsi foku irigységtől gyötörve) és Fejér-
vári ekkor engem alaposan megdicsért.

En pedig azóta mindig szídom őt
cserében, mert akkor mindjárt honvé-
delmi miniszter lett s azóta mintha ő
volna a legnagyobb ellensége a magyar-
nak, állandóan az osztrák szellem erő-
désére és e szellem uralkodásának bizto-
sítására törekszik s azt az osztrák politikát
űzi, mely miatt nem lehet a magyar ka-
tona, nem lehet jó katoná, mely miatt a
magyar „nem leli honját a hazában.”

Lelke rajta!

Böllöni László.

UJDONSÁGOK.

Bíró Béla ravatalon.

Kolozsvár, május 25.

Ma délelőtt 10 órakor kísérik ki
örök nyugalomra városunknak igaz nagy
részvétellel meggyászolt halottját, a hőfé-
hér hajú, szelíd lelkű főpapot: B í r ó B é l a
pápai prelatust.

A hívek és tisztelők százaai zárandó-
koltak el a tegnapi nap folyamán is a
koporsóhoz.

Tegnap este szállították át a halot-
tat a Mátyás király téri templomba, a
hol a templom közepén, szemben a főal-
tárral, felvatalozták.

A temetésen a Kolozsvári Dalkör,
melynek az elhunyt elnöke volt, gyászda-
lokat fog előadni. A requiemet T a m á s s y
Aron kanonok tartja és a temetési szer-
tartást P á l l István apákanonok, státusi
referens fogja végezni fényes segédlettel.
Mivel a vallási és szertartási szabályok
nem írják elő, a szentbeszéd elmarad a
temetésnél.

Gr. Majláth Gusztáv Károly, er-
délyi püspök, akit távirati úton értesítet-
tek a halálesetről, szintén táviratilag vá-
laszolt. A püspök jelenleg a székelőföldön
bérmauton van. A hívők ohajtása oda
irányult, hogy Bíró B é l á maga a püspök
fogja temetni. De Majláth püspök távira-
tában nagy részvételt fejezte ki egyhá-
zmegyei tiszteltre méltó főpapjának el-
hunytáról; végtelen sajnálkozással adta
tudtul, hogy a temetésen, egyház-
vezetői teendőinek túlhalmozódottsága
miatt nem vehet részt.

Részvételiárvakat küldöttek még a
tegnapi nap folyamán dr. Kászonyi La-
jos lelkészhez, a ki a plebánia vezetésé-
vel van megbízva. A gyulafehérvári róm.
kath. káptalan gr. Teleki László, az
összes esperességek és számos magános.

Gyászjelentéseket adtak még ki a
kolozsvári róm. kath. hitközség, a gyula-
fehérvári káptalan, a kolozsdobokai es-
peres kerület papsága és a belvárosi elemi
leányiskola. A hitközség szomorú jelen-
tése egész terjedelmében a következő:

A kolozsvári róm. kath. hitközség
mély fájdalommal és megilletődéssel tu-
datja, hogy ésszinten szeretett és felejte-
hetlen plebánossa méltóságos és főtiszte-
lendő B í r ó B é l a pápai prelatust, B.
Sz. Máriától nevezett királyhelyi apát, az
erdélyi fehérvári székesegyházi kanonok,
a kolozsmónostori volt orsz. levéltár őre,
kolozsvári plebánus, kolozsdobokai főes-
peres, kerületi el. isk. főigazgató és tan-
felügyelő, az Erdélyi Római Katolikus
Status igazgatótanácsának, a „Kolozsvári
Iparos Egylet”-nek, a „Nemzeti Kaszinó”-
nak, a városi törvényhatósági bizottság-
nak, az „Emke Direktoriátum”-nak s több
jeles társulatnak tagja, a kolozsvári róm.
kath. főgimnázium püspöki biztosa, az
„Erdélyi R. K. Irodalmi-Társulat” alapító
tagja és tiszb. elnöke, az Erd. Szent-
Ferenc-rend tartományának Confratere, a
„Kolozsvári Dalkör”-nek elnöke stb., f.
évi május hó 22-én este fel 8 órakor,
munkás életének 66-ik, papságának 42-ik,
plebánosi áldásos működésének 15-ik
évében, a haldoklók szentségének átja-
tos felvétele után az Urban jobb lére
szenderült. A megboldogult jeles egyház-
ferfi földi részei folyó évi május hó
25-én délelőtt 10 órakor, a főtéri plebá-
nai templomban tartandó gyász szent
miseáldozat után fognak a köztemetőben
örök nyugalomra tetetni. Mint ő nekünk
a hit világot buzgón hirdette, ugy neki
is fényeskedjék az örök világosság!

A leányiskola gyászjelentése így
hangzik:

A kolozsvári belvárosi róm. kath.
leányiskola tanítónői és tanulói a legmé-
lyebb fájdalommal tudatják, hogy felejt-
hetetlen szeretettel igazgatójuk főtiszte-
lendő B í r ó B é l a pápai prelatust, apát kanonok,
plebánus, folyó évi május hó 22-én meg-
szünt élni. A tanítónői kar igaz gyász-
a, a tanulók sorának hálás bánata — az a
kis világ, melynek ő magas állása dacára
barátja, s a haladásban éltető szelleme
volt — veszi körül ravatalát. Legyen
haltja felett a béke, a szeretett anygala!

Hírek az E. K. E.-ből.

Vizsgálat az E. K. E. muzeumban.
— Kirándulás a tordai és tui hasa-
dékokhoz. — A kányafői menedék-
ház hivatalos megvizsgálása.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, május 25.

A Muzeumok és Könyvtárak Orszá-
gos Főfelügyelőségének megbízásából dr.
Seemayer Vilibáld a budapesti néprajzi
muzeum igazgató őr, a ki 1902-ben az
E. K. E. muzeumát berendezte, május hó
21-én vasárnap váratlan vizsgálatot tar-
tott az E. K. E. muzeumban. A neves
etnografust meglepte a tapasztalt rend és
tisztaság, továbbá a tárgyak orvondatos
szaporodása és a különböző előnyös át-
alakítások, a melyek a nyitott folyosók
beüvegezése folyamánaként történtek.
Többször hangoztatta, hogy az EKE mu-

zeumának megnyitása után, mint az édes-
anya a távol levő gyermeke, gyakran
aggódva gondolt a muzeumba, mert min-
dig félt, hogy egyes tárgyak tönkre fog-
nak menni.

Kellemesen csalódott, mert meggyő-
ződött a helyes kezelésről. A legtitze-
sebben megvizsgálta az Orosz End.-e-féle
néprajzi kiállítás és többször elismeré-
sét fejezte ki a csinos és szakszerű el-
rendezés fölött. Helyeselte az egyesület
jövő munkaprogramját és utbaigazítá-
sokat adott a cédulálfelírtak folytatá-
gos készítéséhez.

Az utóbbi időben a muzeumot ille-
tőleg elhangzott hírlapi támadásokkal
szemben ez a szakértői vizsgálat kényes
elégítetelt szolgáltatott az Erdélyi Kárpát
Egyesületnek.

A leggyönyörűbb két helyre, a mely
Kolozsvárhoz legközelebb esik, vezet va-
sárnapos kirándulást az Eke: az égbe-
nyúló sziklaival főséges tordai hasadék-
hoz és a változatos sziklaalakzataiva-
gyönyörűkötő tui hasadékhoz. A leg-
szébb idő május hava ezekhez a kirán-
dulásokhoz, a mikor a hasadékokban ko-
rán lemenő napnak, a fényes fehér szik-
lák oldalán megakadt sugarainak szín-
pompájában gyönyörködhet a kiránduló.

Az érdekes kirándulás programja
a következő: Gyülekezés a Mátyás-ház
előtti vasárnap hajnalban indulás kocsi-
kal reggel 5 órakor. Erkezés Tur község-
be fél 8 órakor. Rövid reggeli. Tovább
indulás gyalog 8 órakor. A tui hasadék
bejárása. Hölgyek és gyengébb turisták
a felső uton. Edzettebb turisták az alsó
uton. (Szegecs cipő, hegymászó bot). Er-
kezés (mindkét csapat) a tui hasadék
alsó torkolatához 10 órakor. Villás reg-
geli a malom forrásánál. Tovább indulás
a Torda-hasadékhoz 11 órakor. Erkezés a
Torda-hasadék pesterdi oldalához déli 12
órákor. A hasadék bejárása, barlangok
megtekintése. Ebéd a nyitott menedék-
szinben d. u. fél 2 órakor. Visszasétálás
a hasadékon s érkezés a pesterdi oldalra
d. u. 4 órakor. Innen kocsiikkal hazin-
dulás. Erkezés Kolozsvárra este 8 óra-
kor. Élelmészről mindenki maga gon-
doskodik. Kocsikat az egyesület fogad
fel. Részvételi díj személyenként 6 ko-
rona (kocsidíj), mely összeg a jelentke-
zés alkalmával lefizetendő. Jelentkezni
kell péntek (május 26.) este 6 óráig a
Mátyás-házban — Eke-iroda. A kirándu-
lást vezeti Czárán Gyula Eke tiszteleti
tag. Kérépkárosok a kocsikiránduláshoz
szintén csatlakozhatnak.

Az Erdélyi Kárpát-Egyesület febr.
hó 22-én tartott választmányi ülése a
Kányafői létesített menedékház, vendéglő
stb. hivatalos megtekintését illetve annak
hivatalból történő szemléjét határozta el.
Ezen határozatból kifolyólag az Eke el-
nöksége az egyesület választmányi tag-
jait ma (csütörtök) délután tartandó hi-
vatalos szemlére meghívja. Indulás a
Kányafőre délután 3 órakor a Rákóczi-
utra vezető sétányi hidtől. A turista ven-
dégloben hideg ételek és italok bármely
időben kaphatók.

Fajok harca.

Éber Ernő tanulmánya.

Kolozsvár, május 25.

A minap egy rendkívül érdekes és
tanulságos mű jelent meg a könyvpiac-
on. Címe: Fajok harca; szerzője: Éber Ernő
az EGE segédtitkára, az Erdélyi Gazda
s. szerkesztője.

Az erdélyrészi nemzetiségek gazda-
sági viszonyait szemlélve, szürte le ta-
pasztalatait Éber Ernő abban a nemzet-
gazdasági szemponttól különös méltány-
lásra és figyelemre méltó könyvében,
melylyel most lépett a nyilvánosság elé.

Éber Ernő e munkája bevezetésében
az erdélyrészi nemzetiségi kérdésnél mind
ezideig figyelmen kívül hagyott gazdasági
és materiális szempontokra, mint első
rendű szükségletre mutat rá. Tisztázza
kivánja az egyes népfajok anyagi visz-
onyait és gazdasági helyzetét és ezeknek
egymáshoz való arányát, még pedig a
mezőgazdasággal foglalkozó lakosságra
nézve, mivel — mint kimutatja — Er-
délyben az őstermeléssel foglalkozók szá-
ma a lakosság számának 78 % át teszi
ki, tehát ennek az egy foglalkozási ág-
nak helyzetéből következtetni lehet von-
ni, az egyes erdélyi népfajok anyagi ere-
jére és gazdasági helyzetére.

E cél elérésére érdekes és figye-
lemre méltó módszert alkalmaz és ezt a
módszert nagy gondnal, hosszas utánjá-
rás után szerzett tapasztalatokkal vá-
lasítja meg, biztosítva ezzel egyszersmind
azt az elvitázhatatlan és erdélyrészi nem-
zetgazdaságunkat közelről érintő fontos
konklúziót, melyek jelentős tanulságot
szolgáltatnak a szakköröknek.

A szerző a mezőgazdasági statisztika
aprolékos feldolgozásával összeha-
sonlításokat tesz először az erdélyi és az
egész ország, valamint az egyes ország,
valamint az egyes országrészek mezőgaz-
dasági színvonalával és eredményeivel.
Az összehasonlításból arra az eredményre
jut a szerző, hogy az erdélyrészi mező-
gazdaság hátramaradt úgy a föld kül-
terjes mivélésben, mint a termőerő töké-

letlen kihasználásában, szintugy az egy-
oldalú termelésben, a természetátlagok ala-
csónyságában, a növényi tápláló anyagok
elégletlen visszapótlásában, az állatfajta-
k és tenyésztési irány kedvezőtlen megválasz-
tásában, az állati termékek hiányos elő-
állításában stb.

További összehasonlításában az er-
délyi vármegyéket osztja magyar, oláh
és szász csoportokká s megállapítja,
hogy a mezőgazdaság tekintetében első-
helyen áll a szász, azután a magyar kö-
vetkezik s legutolsó az oláh.

Az egyes népfajok mezőgazdasági
helyzetére vonja következtetést, rámutat
arra a körülményre, hogy Erdélyben a
nagy és középbirtok területén igen kicsiny
és hogy ez az erdélyi mezőgazdaság mai
helyzetében a kisgazdaságokra nézve is
hátrányos. Aztán kimutatja, hogy a ma-
gyar kisgazdák kezén lévő gazdaságok
aránylag kis területe is hozzájárul ahhoz,
hogy a nagyobb területű oláh kisbirtokok
által fölszívassanak.

Folytatva a tanulás következte-
téseket eredményező összehasonlításokat,
az egyes népfajok életmódjának anyagi
helyzetükre való hatásának fontosságát
hangsúlyozza. Tíz táblélt állít be a szö-
vegbe, melyek az erdélyi magyar, szász
és oláh kisgazdák lakás, ruházatkódás és
táplálkozási viszonyok ismertetési javarés-
zében saját tapasztalatai alapján, ezekből
az adatokból áll mutatja ki, hogy az
oláh kisbirtokos fejletlen mezőgazdasága
arányban áll az oláh kisbirtokos élet-
módjának igénytelenségével; a magyar
kisbirtokos kevéssel jobb gazdálkodása
sem áll arányban nagyobb igényeivel és
a szász kisbirtokos magas színvonalu
termelése meghaladja a magyarnál is
nagyobb igényeket.

Végül azokat a szempontokat tárja
fel, melyeket az állami és társadalmi po-
litikának szem előtt kell tartania.

Az oláh fajj illetőleg az állam és
társadalom együttes földadatának tartja,
hogy az elhanyagolt oláh fajtából kultúr
fajj alakíson, hogy szellemi és anyagi
életét a fejlődés útjára vigye és ezért a
népitanítás reformját és a mezőgazdaság-
nak állami segítségével és társadalmi
szervezéssel való emelését kívánja.

A magyar faj javára a mezőgazda-
ságnak okszerűbbé való alakítását kívánja
a társadalmi szervezetektől és az állam-
tól s különösen a Székelyföldön kívüli
magyarság részére sugért olyan állami
akciót, mint a melyen a székelyek javára
ma már meg van.

A szász, de a magyar kisgazdák
helyzetének javítására és pozíciójának
megerősítésére is az ipari fejlődést, a
munkaalkalmaknak növekedését és az
igényeknek megfelelő keresetátlag létesí-
tését tartja szükségesnek.

A nemzetiségi kérdésben az igaztást
csak másodrendű fontosságúnak tartja,
egész munkáján az az irányelv húzódik
végig, hogy az erdélyi nemzetiségi kér-
dés gazdasági, még pedig mezőgazdasági
kérdés, hogy az oláh faj terjeszkedése és
elhatárolódása a falvakban nemcsak a
nemzeti és az állami gyarapodás, hanem
az általános mivéltség és közgazdasági
kárára lenne és hogy az állam a nem-
zetiségek javára is való munkával azokat
a maga és az általános haladás részére
nyerné meg.

A könyv ára 2 korona.

Az oláh tanítógyűlés Felekén.

Kolozsvár, május 24

Vasárnap délelőtt a gör. kath. es-
peresi kerület tanító egyesülete vasárnap
délután pedig a román irodalom és nép-
nevelési egyesület kolozsvári fiókja gyű-
lést tartott a szomszédos Felek község-
ben. A gyűlésen megjelent a vármegye
részéről Hankó Veress Károly főszolgá-
bíró, Boga Pál szolgabíró, dr. Gspann
Károly körörmester és Ferenczy József vár-
megyei tisztviselő és a rend fenntartására
4 csendőr. Kolozsvárról kimentek: dr.
Frenku Amos ügyvéd, dr. Deamu gör.
kath. esperes, Rosiescu gör. keleti es-
peres, Podoba Vazul bankigazgató, dr. Po-
ruetz Viktor ügyvéd és továbbá a környék
gör. kath. és gör. keleti papjai és vagy
10 falu lakossága férfi, asszony, gyermek,
körülbőség nélkül, Vasárnap reggel a
templomban mise volt, melyet Podoba
Vazul bankigazgató felszentelt pap
végzett.

Az után a román iskolában probata-
nítás volt, élénk vita mellett, mely a
gyermeknevelésről szólt. Majd hasonló
tárgy felolvasást tartott Papp Joachim
szászfenesi tanító. Délben bankett volt,
melyen a számos oláh felköszöntő között
Hankó főszolgabíró magyarul mondott
toasztot a magyar—oláh testvériségre.
Ez alkalomra Felek község szövé, fonó,
stb. háziparából néprajzi kiállítását ren-
dezték, melyen 50 korona díjat osztottak
ki. Ennek megtekintése után dr. Frenku
megnyitotta a gyűlést s többek között
ezeket mondotta: Asszonyok, leányok,
férfiak, gyermekek, akik a hegyeken,
völgyekben, erdőkön, réteken laktok, akik
itt vagytok, az én véreim, románok vagy-
tok, akik eljöttetek ide, legyetek mind-
nyájan üdvözölve!

Ez után egy rendkívül érdekes és a
népnevelés tekintetében ugyancsak meg-

szívlelendő dolog következett. Való-
népoktatás, szemléltető alapon. Bemutat-
tak ugyanis a parasztoknak egy váltó
ekét és egy arató kaszát s megmagyaráz-
ták annak használatát és aki akar, ho-
zatnak neki belőle.

Az iskola falaira képek voltak felag-
gatva, hogy milyen az az ember, aki iszá-
kos és milyen, amelyik nem. Egyik kép pi-
ros posztagot legényt, másik vézna elráló-
sodottat ábrázolt. Másik képen az embe-
keresztmetszete látszott, hogy mint változ-
tatja el az alkohol a belső részeket. Ké-
pek mutatták a józan életű embert rende-
udvarát, telkét, életerős gyermekeit és
halálát, valamint összehasonlítólágot az
iszákos gyomverte udvarát, békna nem
zedékét és hogyan hal meg elhagyatva
az árokban. A képekhez ugyancsak ha-
tásos magyarázatot tartott dr. Franki
a népek. Gógán ny. törvényszéki bíró
a gyümölcstermelésről s annak haszná-
ról, dr. Poruez Aurél a szóbeli végrende-
kezésről, mely annyi pernek veszi elejét
melynek költségét jobb ha gyermekeikre
fordítják, tartott előadást; Csiornea Tódo-
a takarékoságról, végül pedig egy orvos
szereklak rakott ládát vittek a nép elé
és egy legényen bemutatta az első se-
gélynyújtásra tanították meg a népet.

A ládát a feleki papnál helyezték
el a nép használatára. Ezután következ-
zett a legérdekesebb része a gyűlésnek
a mely szorosan a nemzetiség fenntartá-
sára vonatkozott. Egy állítólag kétezer
esztendő követ tettek a nép elé, a me-
lyen még az imperatív szó olvasható volt
Dr. Frenku a kő meléi álva valóságga
szuggeráló beszédet intézett a néphez
Látjátok véreim — mondá — ez a kő
2000 éves s megadta tartani, a mit rá
írtak, hát ti nem tudjátok ősi viselete-
ket, nyelveketek megtartani, a mely férfi
közöletet hosszú szírral k-nt hajjal je-
lent meg, az dícséretet érdemel. A nők
közül, a kinek kátrincája van 3 koronát
kap s az is, a ki talpig oláh viselet-
ben van.

De bizony a több százra menő em-
ber közül csak három asszony kapott
pénzt a kátrincáért és három az oláh
viseletért, a többi egyes ruhadarabokban
maga hordta a civilizáció nyomát. —
Frenku dr. minden egyes előadónak 10
percig tartó beszédben méltatta a nép
előtt azt az érdemét, hogy a román faj-
hoz tartozik. Egy kis történelmi tévedés-
be is került dr. Franku, mikor azt állí-
totta, hogy a 2000 éves kő bizonyítása
szerint 2000 évvel ezelőtt is románok
laktak volna Magyarországon. Esti 9
órákor ért véget a gyűlés, a mikor az
összes megjelentek kocsikra ülve eltá-
voztak míg a nép táncot fejezte be az
ünnepélyes napot.

A vármegyei szabadelvűpárt titkos gyűlése.

Gróf Bethlen Pál főispán bucsuja.

Deés, május 23.

A Szolnokdoboka vármegyei sza-
badelvű párt huszonnyolc notorus tagja
kedden, 23-án gróf Bethlen Pál főispán
háznál Bethlenben titkos gyűlést tartott
br. Josika Samu elnökölte alatt.

A gyűlésen örök hűséget esküdtek
a szabadelvűpárt négyven éven át köve-
telt elveinek s elhatározták, hogy a sza-
badelvűpárt szellemét s azokat az elve-
ket, a miket Tisza István propagált, min-
den időben át megörzik és fenntartják és
a megyéből kivesszini nem engedik.

Ez után kijelentették, hogy pártkér-
déssé teszik a br. Josika Sámuel közigaz-
gatási bizottsági tagvá választását, mert
szükségét látják, hogy azt a szellemet, a
mit ő képviselnek, az eljövendő főispá-
nok alatt is képviselje egy szilpos tagjuk
a bizottságban, s hogy szükség esetén
legyen ki az ellenkező áramlatok ellen-
őrzője és gátja lehessen ott.

Az ezután következő ebéden gróf
Bethlen főispán egy pohárköszöntőben
elbucsuozott. „Bármiféle kormány jöjjön
— ugymond — ő föltétlenül távozik, mert
össze van forrva Tisza Istvánnal a sogo-
rával; most tehát bucsuzik, mert ez az
utolsó szereplése mint főispánnak s ő
már ilyen minőségben a párt tagjaival
nem találkozik.”

— (Pallós Albert kiténtetése.)

A vallás- és közoktatásiügyi miniszter Pallós
Albertet a kolozsvári polgári leányiskola
kitűnő igazgatóját az országos közokta-
tásiügyi tanács tagjai közé vette fel.

— (Korbuly Bogdán adománya.)

Korbuly Bogdán kolozsvári nagybirtokos,
aki a tegnapi napon töltötte be életének
90-ik évét, e nevezetes évforduló alkalmá-
ból 100 100 koronát, összesen tehát 200
koronát küldött a polgármester kezébe,
oly meghagyással, hogy ez összeg a
vakok és siketnőknek intézeti javára for-
ditassék. A nevezetes évforduló alkalmá-
ból e helyen is üdvözlő a jótékony ada-
kozót s hálás köszönetet mond jótékony-
ságáért a két humánus intézet felügyelő-
bizottsága.

— (Népünnepély a Lövöldében.)

Amilyen örömmel és újjongással töltött
a római plebs a circus maximus fővenyén
reá váró küzdelmek és vérfagyasztó gla-

mérközések élvezésére, olyan öröm arakozás hatja át a közönség nagy részét, amikor az utcákon hatalmas tömegek bérdeik a házbersegélyző filléres népnepnépét. A fillér egyet minden évben ha a lombok fölött a Lövöldét, megkezdik jótékony népnepnépét, melyeknek pazar ezerekre menő embertömeget vonz a Lövöldé, a Lövöldé fái alá. Jó nagy vidámság, öröm, harsogó zúgó taps és éljen vihar zajos látást viszik szét a levegő hullámai a népnepnépét, a melynek műsorából az sem fogna hiányozni a legmulatósabb leányvadás, bieskavetés, zsákba a beszappanazott mászórúd és a verseny stb. A fillér egyet a nagyszabású népnepnépét május vasárnap rendezte a Lövöldében. A reggeli jótékony hölgyei élükön gr. dalagi Mariával, Szvacsina Gézával és Kozma Ferencével az idén a népnepnépétől elütően olyan nagyműsort állítottak össze a népnepnépére, a melyben még nem volt a kolozsvári publikumnak. Tegnap ugyanis a jótékony urak érték a színtársulat több tehetséges és is a közreműködésére. Így énekelte Kazal Biri, Káldi Mariska és Bayló; kuplézni fognak és magánszámot adnak elő Rubos Árpád, Hetényi és Parlagi Lajos Kiváló attrakció lesznek még a műsornak azok a jelenetek, melyeket Miklóssy Margit és Csáko Gyula játszanak. Ez a rész a műsornak annyira élvezetes lesz, hogy aki is nagy érdeklődéssel tekintheti meg népnepnépét. Este tűzijáték fejezi be a népnepnépét. Méltán megérdemli tehát a népnepnépét a közönség támogatását s a Lövöldé a filléregylet szép és humanus munkája.

— (Halálhír.) Pólez Albert volt kolozsvári papírkészítő — mint részletes értesítünk — életének 53-ik évében tegnap éjjel 2 órakor hosszu szenvedés után meghalt. Temetése ma délután 3 órakor lesz. Az elhunytban Pólez Rezső, véd. városi tiszt, alügyész testvérét szolgálja.

— (Humor a törvényszék hírlapjában.) A kolozsvári törvényszék hírlapjában, hol az árverési, csőd és adósság alá helyezési hirdetmények napról-napra apró kis történetek az életéről, a szomorú életéről, egy kis történetet a becsületi törvényről, egy jövedvű inok a jövőtől az, a törvényszékhez érkező megkereséseket a táblára kifüggesztési szokás. — Napokban ugyanis a sablonos hivatali írásokról körülveve, egy képes levelezőlap került a hirdető táblára. Kecskeméti küldte egy törvényszéki inok a kolozsvári kollégáknak, kecskeméti és más mulatságos ajánlatot hivatva a kolozsvári kollégák valamennyikét, hogy éljen vele államat.

A különös hangú írás a levelező így hangzik:

Kecskeméti.

Kedves Kollégák! Melyik fiatal ember, szadagon akar házasságot, vagy melyik csinos ember, aki olesón akar élni és lakni, keressen velem. Minden van, ami Kolozsvárt, és még talán szebb színház is.

Tisztelettel

Czimbalmas András,
inok.

U. i. Akinek szándéka van, írjon zárt levelet. Biztosítom, hogy nem vesztik a levelet, mert itt felélek kijön, mint Kolozsvárt. Hisz több gyümölcs van itt, mint a paradicsomban és itt a homoki szőlők szőlője. — Ha a törvényszéknek nem volna ajándéko egy se a cseréje, úgy kérném a bírósági uraknak is átadni, hátha azok bban szeretik a jó bort

— (Diákok az orsz. tornaversenyen.) A brassói m. kir. áll. főreáliskola tanulója az igazgató és 3 tanár vezetésével, a tegnapi este 8 órával utaztak el a budapesti országos tornaversenyre. Ma reggel 6 óra 45 perckor keztek az ifjak Kolozsvárra. A mai nap folyamán megérkeznek Kolozsvár nevezetesei és este 6 óra 5 perckor az 507-es pályavonattal utaznak Budapestre. A reggeli vonattal utaztak el a versenyre unitárius kollégium és a kereskedelmi akadémiá ifjusága László Gyula tornatársa és több tanár vezetésével.

— (Lelketlen anya.) Tegnap délután több fiatal ember felszólította a rendőrséget, hogy a Viz-utca 4. számánál egy kis fiúcska szorosan a padlást járchoz kötözve nagyon sír. A rendőrség ment és feloldozta a gyerek köteleit, melyek egészen huszába vágtak és kik foltot hagytak magok után. A gyereket édes anyja Szabó Istvánné bejárta a kötetlen ki és pedig az alkalommal az is először, mert mint a szomszédok hitották, már sokszor kikötözte, azonkor üti, veri és éhezeti a kis ártatlant. Lelketlen anya rendesen megköti fiát és eltávozik hazulról, ha a szomszédok eldőlnek a gerendától a kis fiút, azért anyja, mielőtt hazatérne ismét elveri. Jelen esetben kérte is a gyerek a fiatalemberet, a kik megbotránkoltak a kegyetlenségén, szétvágta a köteleket.

— Ne oldjon el, mert mamám azért ismét megver!

A rendőrség is megessett a szíve és mivel az anya nem volt odahaza, a gyereket felkísérte a rendőrségre, a hol kihallgatták. A lelketlen anya ellen az eljárást megindították.

— (Az általánosan elismert) Osers és Bauer cégnek mai lapszámunkban megjelent hirdetésére ezúton is felhívjuk olvasóközönségünk figyelmét.

— (Kertészeti munkák kiképzés.) A különböző kertészeti munkálatokban leendő kiképzés céljából, az Erdélyrészi Kertészeti Egyesület 1 korona napszámmal munkásokat foglalkoztat, tekintet nélkül arra, hogy egyes birtokok által bocsátottak ily munkások az Egyesület rendelkezésére, vagy egyes munkások önként jelentkeznek a kertészeti munkálatoknak saját érdekében leendő elajánlása céljából.

— (Konfirmáció emléklapok) megrendelhetők Gombos Ferenc könyvnyomdája és papírkészítésében Kolozsvárt. Ár: 4 fillér.

Férfiöltöny tisztítási árszabás 1 ft 40-től 1.60-ig Czink Józsefnél Kolozsvárt Wesselényi-M. u. 25 sz. Dézma-u. 5 sz.

x Erdélyi kávé forrása, a Piumei Kávéházhoz tartó Társaság fióktelepénél Mátyás király-ter 12. (Bittó Rezső mellett) a legkiválóbb fajta kávék mesés olesó árban szerezhetők be. Vidékre 5 kg-os megrendeléseket bérmentve és vámmentesen fogadjunk. Telefon 14075 23—195.

lennék hajlandó volna a kabinet-alakításra. Andrassy előadta, hogy a koalíció nem engedhet a katonai kérdésben elfoglalt álláspontjából, a mire a király azt felelte, hogy a katonai kérdésben nem tehet további engedelményeket. Andrassy tehát újabb missziójával hajótörést szenvedett.

A király különben igen kegyesen fogadta Andrassyt, mely részvétellel beszélt testvére haláláról s általában nagyon kegyes volt, de a magyar katonai követelésekre nézve megmaradt eddigi álláspontján.

Andrassy küldetése ezzel véget ért s a jövő ujra teljes homályba borult. Tisza és az egész kormány le akar mondani, de a teendőkre nincs Bécsben határozott terv, arra sincs megállapodás, ki vegye át Tisza örökét.

Andrassy háromnegyed tizenkét órakor hagyta el a Hofburgot. A szállodában már vártak az újságírók, akiknek kijelentette, hogy kevés a mit mondhat. Megköszönte ő Felsége részvétét és aztán előadta a koalíció változatlan programját. A király nagyon kegyesen hallgatta az előterjesztést, de a katonai kérdésben az álláspontok a régié és így további engedményekre nem hajlandó.

Andrassy Gyula ma este már vissza is érkezett Budapestre. Egyenesen lakására hajtatott, ahol átöltözködött és a Nemzeti Kaszinóban Kossuth Ferencet kereste fel és közölte vele a kihallgatás anyagát.

Vezető politikai körökben még mindig az ideiglenes rendezés bekövetkezése kísért és pedig kétféle alakban.

Az egyik Tisza elbocsátása és Tallian, Hieronymi vagy Khuen-Héderváry kinevezése miniszterelnökké.

A másik a hivatalnok miniszterium terve Rakovszky István számvevőszéki elnök miniszterelnökségével.

Ezzel szemben beavatott helyeken tudnivaló, hogy Tisza felmentése nem fog mostanában bekövetkezni.

Ellenzéki körökben ma érdeklődéssel tárgyalták az „Uj-párt” részéről felvetett kérdést, hogy mondja ki a képviselőház, hogy a kisebbségi kormányt nemcsak alkotmányellenesnek, de egyenesen alkotmányértöknek tartja.

Amennyiben ezen határozat után sem következne be a többségi kormányalakítása, következne a kormány vád alá helyezése, melynek bekövetkezését most már Andrassy Gyula kihallgatásának eredménytelensége is erősen siettetette.

A szabadelvűpárt értekezlete. Budapest, május 24.

Az országos szabadelvűpárt ma este Podmaniczky Frigyes báró elnökele alatt ülésezett. Az értekezleten a pártnak a képviselőház holnapi ülése tárgysorozatával szemben elfoglalt álláspontját tárgyalták le.

Keglevich gróf összeférhetlenségi esetére vonatkozóan a párt azon állásponton van, hogy az 1848-iki törvények értelmében igen is joga van a Háznak bármelyik miniszteriumtól, bármilyen ügy irait bekövetelni. Am a belügyminiszter igen helyesen járt el akkor, mikor az összeférhetlenségi bizottságnak, mely az összeférhetlenségi törvény alapján az iratok előterjesztését kérte s a belügyminiszter csak az erre vonatkozó aktákat terjesztette be, mert ellenkező esetben a köteles hivatalos titoktartást sértette volna meg.

Kossuth Ferencnek a vámtarifát megalkotására vonatkozó indítványával szemben a párt elhatározta,

hogy állást fog foglalni az indítvány tárgyalása ellen, mert céltalannak tartja az indítványt.

Simonyi-Semadam Sándornak a kivándorlás korlátozása tárgyában beterjesztett indítványa tárgyalását nem ellenzi a párt, mert bár a kivándorlási törvény elég megfelelő eredményt mutat fel, mégis a kérdés részletes tárgyalásánál legalkalmasabb alkalma nyílik a pártnak, hogy a kivándorlási törvény végrehajtását az ellenük minduntalan elhangzó támadásokkal szemben megvédelmezze.

Justh Gyula és a tanítók. Budapest, május 24.

Justh Gyulát, a képviselőház elnökét a csanádmezei tanítóegylet mai napon Csanádpalotán tartott közgyűlésen egyhangulag nagy lelkesedéssel, tiszteletbeli tagjául választotta, háláját és elismerését öhajtván kifejezni, a magyar tanügy és tanítóság iránti jóindulatáért és szeretetért. Justh Gyula a tiszteletbeli tagságot elfogadta és a tanítóegyletnek megleghangú táviratban fejezte ki köszönetét.

A haboru. Budapest, május 24.

Londonból jelentik: A Mandzsuroszágban levő japán hadseregek általános előnyomulásától ma nem érkezett újabb hír. Oyama hadseregeit kipótoltá ujonekkel. Hadereje most ismét akkora, amekkora a mukdeni csata előtt volt: fél millió. Linevics azonban csak 30000 harcossal rendelkezik. — Linevics és Kuropatkin közt folyóosan nézeteltérések merülnek fel s mindketten majdnem naponként távirati panaszokkal fordulnak a cárhoz.

Londonból jelentik: Tokióban azt hiszik, hogy Roszdesztvenszky már elhaladt a Basi szoroson s megkettőzött erővel megy Vladivosztk felé. Ez azonban a japán tengerészeti miniszterium feltevése. Togó még mindig Manzanvo mellett a koreai parton van.

Londonból jelentik: Mandzsuroszágból nagy események előhírei érkeznek. — A japánok nemcsak Karbin mellett akarnak döntő csatát vívni, hanem Vladivosztk ellen is lépést fognak tenni.

A bécsi alpolgármesterek választása. Bécs, május 24.

A községtanács mai ülésén megválasztották az alpolgármestereket. Első alpolgármester lett dr. Neumayer, a ki 125 szavazatot kapott. Dr. Dornra 13 szavazatot; három szavazólap üres volt. Második polgármester lett dr. Borzer, a kire 126 szavazatot esett. Dr. Dorn ezúttal 19 szavazatot kapott. Három szavazólap ismét üres volt.

Lujza hercegnő regénye. Budapest, május 24.

Párisból jelentik: A törvényszéki elmebeteg-orvosok Lujza Kóburgi hercegnő dolgában eléjük terjesztett két kérdésre: egészséges-e és végezheti-e önállóan a saját dolgait, — igennel feleltek.

Ezzel elesett a 2-ik kérdés: Szükséges, hogy a hercegnőt elmebetegintézetbe internálják? A szakvéleményt diplomáciai uton fogják Bécsbe megküldeni, azután megteszik a lépéseket a gondnokság megbüntetésére tárgyában.

Az orosz forradalom. Budapest, május 24.

Pétervárról jelentik: Carskoje-Seloban sajtóságs összeesküvésre jöttek rá. A kis trónörökös akartak elrabolni s fogva tartani addig, a míg a cár a nép kívánságát nem teljesíti.

Az összeesküvőknek az volt a tervük, hogy gondosan vigyáznak

a Cárveszre, hogy semmi baja ne esék. Minden intézkedést megtettek a terv végrehajtására.

A budapesti gázgyári munkások sztrájkja. Budapest, máj. 24.

A budapesti gázgyári munkások sztrájkja, mely nagy világítási zavarokkal fenyegette a fővárost, ma véget ért, miután az igazgatóság a munkások kívánságait teljesítette.

SZERKESZTŐSÉGI ÜZENET. Riporter. — DÉS. A közleményeket köszönettel vettük. Kérjük az ígért tudósításokat.

Felelős szerkesztő: HERCZEG JENŐ. Lapfőadonos: GOMBOS FERENCZ

NYILTTÉR. Üzlet áthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy üzletemet, az eddiginél nagyobb raktárral kibővíve,

Szentegyház-utca 2. sz. alatti bolti helyiségbe tettem át (Status-palota, Kikakker-kávéház mellett).

Egyben hálás köszönetemet fejezem ki szíves pártfogásukért s kérem jövőre is becses támogatásukat — az eddigi szolid árak és pontos kiszolgálás mellett.

Szolgálatkész tisztelettel: Harkó Lajos, férfiszabó.

4001 16—20

Nyílt levél. Szíves tudomására hozzuk a n. é. közönségnek, hogy bevásárlási utjainkból hazatérve, a tavaszi és nyári évadra

igen szép és finom újdonságokkal bővítettük ki raktárunkat. Midőn a Deák Ferenc-utca 40. sz. alatt levő nagy posztó, hazai és angol divatszövet raktárunk megtekintésére felhívni van szerencsénk, hol az újdonságok közül

jaquet-öltönyt, smoking,

felöltő, frakk és szalonruhák

feltűnő szép és legújabb divatu kelmék vannak képviselve, egyben ezúttal azt is tudatjuk, hogy

Nők részére kiváló finom francia és angol

Costüm-szövetek

is érkeztek, melyeket a n. é. hölgyközönség becses figyelmébe ajánlunk. — Ugyanott

billiárd posztóban is nagy választék.

Maradék-szövetek jutányos árban! Midőn még a pontos és jutányos kiszolgálásról a n. é. közönséget előre is biztosítjuk, szíves látogatásáért esedezve, vagyunk

kiváló tisztelettel

Zauderer Salamon, mint

a Moskovics Berta örökösök üzletvezetője.

3832 181—*

Új pénzforrás!

Az első új Részvénytársaság, ahol előnyös olesó Pénzkölcsönt kaphat minden véglegesen kinevezett évi fizetéssel bíró nyugdíjképes köztisztviselő, katonatiszt és nyugdíjasok legtöbb esetben kezes nélkül.

Már meglevő tartozások magasabb összegű kölcsönre átkonvertálhatók. Megkereséseknél közlendő állás, törzsfizetés, szolgálati és születési idő s válasza bélyeg melléklendő.

Kölcsönt kaphatnak kereskedők, iparosok és minden hitelképes egyén kezesek mellett.

Drága kamatu jelzálog-kölcsönök 4 1/2% kamatu törlesztéses kölcsönökre átkonvertálhatók.

Hitel Intézet Kolozsvárt, Király-utca 16. Értekezni lehet d. e. 10—12; d. u. 3—6 óráig.

3796 23—*

Progress szivarkahüvely csak

Gombos Ferencz papírkészítésében kapható. Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 12. sz.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

Sámuel Manó Kolozsvárt NŐI DIVAT-TERME Deák Ferencz-utca 47.

Saját érdekében cse'ekszik ha a 2-ös számú pörkölt kávéból egy próba vételt teszen a NOVÁK KORNÉL kávékereskedésében Kolozsvárt, Wesselényi Miklós-utca. 4.

Fundația pentru Școală

